Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיזעס בלאטט ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מיטוואך אונד פרייטאג.
אונד קאסטט
פיר עסטערריך-אונגארן
גאנציעריג 10 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעריג 5 גולד. — קר. ע. וו.
פיערטעליעריג 2 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיר אויסלאנד
גאנציעריג 11 גולד. — קר. ע. וו.
האלביעריג 5 גולד. 50 קר. ע. וו.
פיערטעליעריג 2 גולד. 75 קר. ע. וו.

אויף דיזעס בלאט קאנן מאן
עדזן אבאנ
פ ר נ מ ר ר ר ר ע ן
אויך דיר פרומדיזאנס-פערמיטלונג אין דעם עסטערריך-אונגארישן בלאטע.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פ ע ס ט
וואיצנער בולעוארד נומ. 29
וואו מאן אויך דיא פרומדיזאנס-אנזייגלונגען צו ווענדן בלייבט.

Nr. 135. צוואלפטער יאהרגאנג פעסט, מיטטוואך כא כסלו ה.תרמ"א. Pest, den 24. November 1880.

דיא יודען-אנגעלעגענהייט
אים פרייסישען לאנדטאגע.

אין דער מאנטאג-זיצונג דעם פרייסישען אבגעארדנעטען-הייזעס ווארדען דיא פערהאנדלונגען איבער דיא יודען-העצע פארטגעזעטצט, אבער ניכט צום רייכטיגען אבשלוסס געבראכט. — דיא רעדנען גיגען אונד פיר דיא יודען ז אונד איינהאלב שטונדען, אהנע דאס יעמאנד דאמיט עטוואס ערייכט העטטע, דיא יודען-פיינדליכען רעדנער, דערען עס זעהר פיעל אים פרייסישען אבגעאדנעטען-הייז גיבט, האבען גאר פיעלעס איך דעם הערצען גיגען דיא יודען, אונד כאנגטען טאגע אונד יאהרע לאנג גיגען דיזעלבען פארטשטיפען. ביא אלל דעם האבען דיא פיעלען יודען פיינדליכען רעדנער ניכטס נייעס גיזאגט; זיא וויעדערהאלטען נור דיא זעהר אלטען אנקלאגען גיגען דיא יודען, דיא מאן שאן פאר יאהר-טיזענדען אין גיגטען ערהאבען האט.

דא הייסט עס איממער: „דיא יודען וואכסען אונס איבער דעם קאפ, זא דאס זיא אונס מיט דער צייט גענצליך ערדריקען אונד פערדרענגען ווערדען“ דיא יודענפיינדליכען זוכען דאהער זיך יאהרטיזענדען נאך איממער נאך איינעם ראטה, איך וועלכע וויעז מאן זיך דיא יודען פאם האלזע שאפען קאנטע. — „פרעה“ לעבט עייג אונד אין אללען לענדערן פארט; דיער אין אנגארן מרטיט ער אונטער דעם נאמען אישטיצי. אין בערלין אונטער דעם נאמען שטאקער אונד אין אנדערן לענדערן ווידער אונטער אנדערעם נאמען איך.

דיא „דענדעטצע אין דייטשלאנד איזט עטצט זא ערנסטליך הערגעגעבען, דאס דיא רעגיערונג וועגען זיא נור ניכט עבענפאללס צו דען יודען-העטצערן רעכנען, עטוואס אונטערנעהמען ווירד מיסען, אים דיעזען פארטווערפען יודען-פערפאל. גיגען אינהאלט צו פערשאפען, דיא דייטשע רעגערונג האט ביזהער נור זאפיר ערקלערט, דאס זיא דאס בעשטעהענדע יודען-עמאנציפאציאנס-געזעטץ ניכט אבענדערן אונד אין קיינעם פינקטע פערקירצען וואללע, זיא ווייל אללא צום שאדען דער יודען ניכטס טהון; אבער מיט דעם „ניכטס-טהון“ אללין איזט ניכט גענוג. וועגען דיא געפאהר אינער איבערשיעמונג עטוואס טהון, מאן מיט אינען נייען אונד שטערקערן דאמפ ערייכטען, אים דיא וויטערע אויסבריטונג דער געפאהר צו פערהינדערן. דאס יודען-עמאנציפאציאנס-געזעטץ אין דייטשלאנד איזט אינמאל אין געפאהר, דורך דאס דייטשע יודענפיינדליכע פאלק פערניכטעט צו ווערדען. אונד דא איזט עס דיראכט ניכט אין דער ארדנונג, וועגען דיא רעגיערונג זאגט: „ווייר וואללען דאס בעשטעהענדע געזעטץ ניכט אבענדערן“ זיא מיט פיעל מעהר בייא צייטען דאגעגען פארקעהרונגען טרעפען, דאמיט דיא יודען-העטצע אין קיינע רעיאל-ציאן איינגעבראכט דאכן דאס געזעטץ איך איינע געיאלטזאמע וויזע פערניכטעט ווירדע.

גלייכ בעדייטענד ווערדען דיעזע יודען-פיינדליכען פארגעגנע אין דייטשלאנד פאן אללען אנדערען געבילדעטען שטאאטען, נאמענטליך פאן ענגלאנד, פערראטטט. מאן דאלט עס פיר איינע שטאר דעם אויפגעקלערטען יאהרהונדערטס, וועגען אין דעם גיגענען אירען לויט אינבעדייטענדען דאמפ שטעהט איינע גראסע גיפאהר בעפאר, אין גליכע, עס לייגט אים אינטערעססע אונטער אללען, דאס דיעזע בעוויגונג זאבאלד אלס מאגיך אינטערדרוקט ווירד!“

נון ערהאב זיך דער גראפטע, פערטסמענטע, שקאנדאלוזטגטסטע אונד אנגעזעהענסטע יודענפיינד, דער דעפוטירטע בא כ ר ם, אונד זאגטע: „דיא יודען אונד פארטשטעלונגען אים אינען רינג, אים אונס צו עדרדיקען. ווייר גאנין אין איהרער גיזאלט, וויסען אבער, מיינע הערען, וואס דער גענעראל-לייטנאנט וואלדזען צו לעטצט זיינע אינטערשריפט אונטער דיא יודענפיינדליכען ערקלערונג פערלייגען מוסטע? (זיהע ניממער 133) — נור דאהער, ווייל זיך אין דייטשער וויסכלער צו אדם בעגאב אונד אדם דראטטע, זיינע פרייאט-אנגעלעגענהייטען צו פערפאלגען, בען. דיא שרעכטען פערמאגען-פערהאלטנישען דעם גענעראלס אין גיעללעם לייכטע פארגעשטעלטען, ווענן דיעזער זיינע אינטערשריפט פאן דער יודענפיינדליכען ערקלערונג ניכט צוריקגיצאגען; דיא יודען-עמאנציפאציאן איזט פיר אונס אין אנגליק; פאר דער עמאנציפאציאן האנגטען דיא יודען נור אים פערבאריגען, איך שליטטיגען, צו אינעם פערמאגען גיגאנגען; עטצט אבער דאנגען זיא אפפענטליך אללעם גערד אין זיך דייסען; זיט דער יודענעמאנציפאציאן האט אין אינגאנגע הייערע פערשיעדענע דעם בעזוטצעם שטאטטגיפונדען. דיא יודען זינד דיא בעזיטצער, אונד ווייר דייטשען האבען ניכטס, יעמאלס בארזונ-גיטצעטט בעפינדען זיך נור אין דען הענדען דער יודען. ניכט איך אינע ערהליכע וויזע, זאגדער: דורך דיא שטטעגטטע ראגלירונגען זינד דיא יודען צו אינעם פערמאגען גיגאנגען. ניכט דער נייד איזט עס, וועלבער אונס גיגען דיא יודען דייצט, זאגדערן דאס וואכסען דער יודען איזט עס, וועלכע אונזערע נאטה אונד אונזערן דייטשטען בענוטצען. אים אונזער גיגלד אייסצווייגען.“

נאך באכעם ערגיפ דער יודענפיינדליכע רעפעטרטע ריכטער דאס ווארט. ער זאגטע: „מיין פארדענקי, דערר באכעם, בערייטטעט, אללע באדזונגטטעטע זיען נור אין דען הענדען דער יודען. דאס איזט ניכט וואהר; וואיס דאס זיך דען דער גיגענזענע יידטטע דעפוטירטע לאסקער דייטענס אונזערער ארגליגען אייגען זאלבען דאס צוגעגאבען? ווייל ער עס קלאר אונד דייטלך בעיייגען דאס, דאס זיך מיסטענס דיא ארגליגען בריסטען אין דעם באדזונ-שווינדעל בעטהיליגען. מיינע הערען! זיין ווייר גערעכטט; מיט דער יודען-העטצע ווייל דער שאקער, אלס זאגטע אליס, דיא אמען ארבייטער גיגען אונס אללע אויפרייצען. דיא יודען-העטצע בילדעט נור דען אנפאנג צור פערהעטצונג אללער ארמען גיגען אללע ריכען. פאר יפ העטצט מאן דיא ארבייטער גיגען דיא ריכען יודען, זאגטע איך-גען, דאס דער שטיין דעזער ריכען, גלייגיגיר-גען יודען אחרע נאטה לידערן ווירדע, — אונד דאס ענגע יאפאן ווירד זיין, דאס זיך דאגן דיא דעוא-ליוציאנערען ארבייטער מיט דען ריכען יודען נאך ניכט בעגיגען, זאגדערן איך אבער דיא ריכען בריסטען הערפאללען ווערדען. — איבריגענס דאגן איך ניכט בעגייפען, וואהר דיעזע בריסטליכ-וא-ציאלען יודענפיינדליכען פערראטיג זיא פיעל געלד האבען; דאגנגט מאן דא ניכט גלייבען, דאס דיע-זע פאן דער רעגיערונג אונטערשטטצט ווערדען?

פיר געבילדעט גיגלטענדען דייטשלאנד נאך זאלכע יודען-העטצערען ערסטטיגען, דאס מאן איבער דיעזעלבען אים אבגעאדנעטענהייזע לענגערע בע-ראטהונגען האלטען מיסטע.

דיא גראפטע ענגלישע רעגיערונגס-צייטונג שרייבט איבער דיא יודען-העטצע אין דייטשלאנד פאלגענ-דעס: „דיא פראגען לומהראגער אין דייטשלאנד וואללען עס אונס גלייבען מאכען, דאס זיא אים רייער פראגמאטיק אונד זיטטליכקייט גיגען דיא פערדרעבטען יודען אויפטרעטען, ווילכע אבשייל-כע לייגע; ווילכע פערדרעהונג דער וואהרהייט; — ניכט אים רעליגיאזען גרונדען, זאגדערן אים גיריד אונד מיטגרונדט זיך דיא דייטשען דען יודען ענגעסטיג. הערר שטאקער, ווילכער לוטהעראנ-שער גייסטליכער אונד האפ-פרעדיגער איזט, איזט גליכצייטיג אין דער אנפירונג דער דייטשען זא-ציאליסטען, אונד וואס וואללען דענן דיא דייטשען זאציאליסטען? וואס איזט אידר צייל? זיא וואל-לען דיא בזהרונג אלטע גיזעללשאפטליכע אررד-נונג שטירצען; זיא ריכטען אידר באזונס אינע דייפזוגלך אויף דען גיזאלטיגען אונטערשיד צווישען דעם ריכען אונד ארמען — אונד דא פיע-לע יודען דורך אידרע קלוגהייט, ארבייטאמקייט אונד דורך אידרען פליס איינען וואהלשטאנד אונד ריכטהום ערציעלטען, זא מיסטען דיא יודען פאללען, הערר שטאקער איזט אלזא ניכט אלס פאמער גייסטליכער, זאגדערן אלס עכטער זאציאליסט אי-נער דער גראפטען יודען-העטצער גיוארדען, ניכט דיא רעליגיאן דעם יודען, זאגדערן דעסען ריכ-טהום ווירד פאן דען זאציאליסטען אנגעגריפפען. אים גלייכעם גרונדע זינד דיא בעזיגען אין אמעי-לא פערהאסט. דיא אמעריקאנער, ווילכע גראפ-טענטהיל אים דיא רעליגיאן זיך בלוט-יענגע בע-ריممערן, האططען ניכט דעططאלב דיא בעזיגען, ווייל דיעזע היידען, זאגדערן ווייל דיעזע פליס-יגער, שפארזאמער אונד ארבייטזאמער זינד, אונד דאהער אידרע ארבייטען בילליגער לייפערן קאנען. אין דייטשלאנד זינד עטצט זעהר פיעלע אדעליגע, ווילכע וועגען אידרער פערשיעדענען פערראטהונג אונד דעראבגעקאططען זינד, אונד דיעזע זינד עס גיططען, ווילכע דיא יודען, דיא עס דורך אידרע שפארזאמקייט אונד ארבייטזאמקייט צו אינעם וואהלשטאנדע براططען, בעגיידען אונד האططען. דער יודע ווירד פאן אידרען נור אלס זאלכער אנ-גיזעהען, דער אללעס געלד דער וועלט אונטער זיך שאפרען ווייל — אונד וועגען דער דייטשע זא-ציאליסט לייבקנעכט אייגען ראططשילד האططע, זא איזט עס ניכט וועגען דעططען רעליגיאן, זאגדערן וועגען דעם ריכططהומס!“

אונד נון איבערגעהען ווير צו דעם בעריכטט איבער דיא פערהאנדלונגען, וועלכע פאר-געططען אים פרייططען אבגעאדנעטענהייזע וועגען דער יודען ططאططגططגططען האططען, דער طططططط

הרב הגאון מוה ר' שמואל ליב בר־לל נ׳, אלס דען גראסען געלעהרטען איזראעלס אונד בעדייטענדסטען לעהרער אים ראבבינער־סעמינאר צו דיעזעם פעם־טע בעגלקווינשטע, דער געמיינדע־סעקרעטער, הר׳ גאלדציעהער, בעגלקווינשטע דען בעל התוכה אים נאמען דער געמיינדע. זעהר גיסט־ אונד ווייטע־ריכע טרינק־שפריכע דיעלרטען הר׳ קיפאמאן, הר׳ קאהן א׳ א׳ מ׳, אונד נון וואללען איך ווהל, דיא ווהר אין אונ־זערער רעדאקציאנגלעלען טהעטיגקייט אונד גא־מענטלך אין יידישען אנגעלעגענהייטען אונס זאָ אפט פאן דיעזעם געלעהרטען הערן ראבבינער בר־לל בעלעהרען לאסען, דעמזעלבען איין הערצ־ליכעם „מזל טוב" ווינשען.

איס דעם אונגארישען ריכסטאגע.

אין דער זומצייט דעם אונגארישען ריכסטאגעם פאם 19־טען דיעזעם וואורדע דיא זאגענאנגטע „גענעראל־דעבאטטע" איבער דאס געכסטעהרינע באהשעט געשלאסען; דאס הייסט: דאס פאהרגע־לעגטע באדשעט איזט אים אללגעמיינען אנגענאמ־מען. וואהרלך דיא „שפעציאל־דעבאטטע" אדער דיא פערדאנדלונג איבער דיא „אינצעלנען פאסטען" דעם באדשעטס פאלגטע. — בעקאנגטלך וועהרען דיא העפטיגסטען אנגריפפע געגען דיא רעגיערונג אללעסלך דער באדשעט־פערהandלונגען פאהרגע־באמט. דאס לייגט וואהל אין דער נאטור דער זאכע. דיא רעגיערונג פאהרדערט אין איהרעם פאר־געלעגטען באדשעט דיא בעווילליגונג פאן בע־שטיממטען געלד־סיממען צור פאהרטזעהרונג דעם שטאאטעס. דענן יעמאנד יעדאך צו איהרענד אי־נעם צייטפקט געלד פערלאנגט, זאָ מוס ער זיך דאס־ריך וואהל געפאסט מאכען, דאס דער איינע אדער דער אנדערע זאגען ווירד: „איך בעווילליגע דיר דאס געלד ניכט, ווייל בייא דיינער שלעכטען ווירטה־שאפט דער אנגעשטרענגטע צייטפקט ניכט ערלייכט ווערדען קאנן!" איזט יעדאך דאס באדשעט אים אללגעמיינען אנגענאממען, זאָ האט דיא רעגיערונג דען זיעג בעריישט אין דער טאשע. דענן צום בי־שפיעל שפעטער איין דעפיזיטער בייא איינער זוינצעלנען פאסט זאגט: „הייצי בריכט מאן קיינע זאלץ גראסע סממע, דא מאן הייבייא איך מיט איי־נער גער׳ נערען איסייכען קאנן!" — זאָ איזט דיעם ניכט מעהר פאן בעדייטונג. דאס זיגר דאנן פרייוואי־אנזיכטען, וואבייא דיא רעגיערונג אלס זאלכע דאך אונבעריהרט בליבט! אם שלוסס דער געגעראל־דעבאטטע האט נור דאס איפערשטען איינעס קראַ־אטשען דעפיזיטען, הערען קאהל שטראצמיר, איינעגעס אייפזעהען ערגעגנט. דערזעלבע זאגטע אונטער אנדערם:

„געעהרטעס הייז! איך העטטע וואהל דאס רעכט, הייער קראאטיש צו שפרעכען, דא דיא קראַ־טען דיא איינציגע נאציאנאליטעט אין דיעזעם לאנ־דע איזט, וועלכע אים אונגארישען ריכסטאגע איהרער אייגענען מוה פערטרעטען זיך בעדענקען דארף, דא איך עראַך ניכט בלאס שפרע־כען, זאנדערן פאן אללען פערשטאנדען ווערדען ווילל, זאָ ציעהע איך עס פאר, מיינע רעדע אין אונגארישער שפראכע צו האלטען. איך מוס פאר אללעם פאלגענדעס זאגען: דאס עדר־בעכען, וועלכעס יינגסט דיא קראאטישע הויפטשטאדט אונד אימענענע פערוויסטעט האט, וואר געוויס איין גראַ־סעס אונגליק. אללין איין גראסעס אונגליק איזט דאס בעשטרעבען דער רעגיערונג. דיא קראאטען נעוואלטזאם „מאדאיזירען" צו וואללען. מאן שטעללטע נור אונגארען אלס איינגאהנ־בעאמטע אין יא. מאן זעטצטע אין אנאם אונד אלס שטייער־אכזר־דירעקטאר איינען אונגאר אין. עס גיבט קיינען קראאטען, דער איינגען דיעזעם פער־פאהרענם גענען דיא אונגארישע רעגיערונג ניכט פאלל פאן ערביטטערונג ווערע: מאן זאגט: דיא קראאטען ווערדען פאן אונגארן איסגעראלטען. דאס איזט ניכט ריכטיג. דיא אונגארישע רעגיערונג האט דאס פאסט־יעזען קראאטען אין הונגארן, ווערעם אידער בעשטעהט אין אונגארן ניכט דאמיט הערזמגשטאלטיגען, דאס עס איינע מיליאָנען עהרלך פיר קראאטען איסגעלעגען האט. נאמענט־ליך האט אונגארן דאס רעכט ניכט, דיינע שפראכע דען קראאטען איפצונאטהיגען! איך האפע, דאס דיא רעגיערונג אידער דעספעללעגעס געוועטצייהרי־געם פערפאהרען איפגעבען ווירד. אין דיעזער האפענונג בין איך גערנע בערייט, דאס פאר־גלעלע־טע באדשעט אנצונעהמען!"

געשעפטסבעריכט.

פעסטער פריזע.

געטריידע־געשעפט. פאן ווייצען וואר געסטערן פיעל צו מארקטע געקאמען. דער פערקייף וואר שוואך. 15000 מעטצ׳ וואורדען פערקייפט.

ווייצען, הייס־ 1300 מטצ׳ 78,5 קילא 13.35 גולד. 200 מטצ׳ 78,5 קילא 13.20 גולד. 500 מטצ׳ 78,5 קילא 13.20גולד. 550 מטצ׳ 78,5 קילא 13.27½גולד. 100 מטצ׳. 77 ק׳ 13.20 גול. — 100 מטצ׳. 78 ק׳ 13.10 גול. 300 מטצ׳ 77.2 קילא 13.10 גולד. 200 מטצ׳ 77.2 קילא 13.19 גולד. — 200 מעטצ׳־צענטנער 77.8 קילא 13.10גולד.— (אללעס פער דרייא מאנאטצ׳).

קוקורוץ 5,40—5,60 גול.

האפער 6.10—6.20 גולד.

רעגס —11.—12.75 גולדען.

מעהל־פריזע (פער 100 קילאגראם אומטו זאק, פרייא אב פעסט): נו׳ 0 : 22 גולד. 50 קר׳. נומ׳ 1 : 21 גול. 90 קר׳, נו׳ 2 : 21 גול. 30 קר׳, נו׳ 3 : 20 גול.60 קר׳ נו׳ 4 : 20 גול. — קר׳, נו׳ 5 : 19 גול. — קר׳, נו׳ 6 : 18 גול. 30 קר׳, נו׳ 7 : 17 גולד. 40 קר׳, נו׳ 8 : 16 גול. — קר׳, נו׳ 8½ 14 גולד. 20 קר׳, פיינע קליינע 3 גול. 80 קר׳, גראבע קליינע 3 גולד. 60 קר.

שפיריטוס נייע מעטהאדע אים קרייגען 32½—33 גולד. אלטע־מעטהאדע 37—37.50 גול. פער 1000 לישער פערצענט. —

צוועטשקען, באם גישע פרימא־וואריע 20—20,50 גול. מיטטעל 18.50—18.75 גול. — פערבישע מיטטעל־וואריע 17.85—18.30 גולד.

ווועטשקענמוס (לעקוואר) נייע באנאטער 21 גולדען. —

האניז: נעלישערטער 32½ — 34½ גולד. יע נאך קוואלטעט.

וואכס ראזענוויע 124 גולד. — בעסטערע וואר־ע 127—128 גולד.

קנאפפערן אונגאריש 21 25 גול.

קלעוואמען אונגאריש 54—60 גולד.

נימסע 22—24 גולד.

ווייגשטיין 62—68 גול. יע נאך קוואלטעט.

ריבאל דאפעלט־וואפפערטעס 33.50—34 גולד. פער 100 קילאגראמס.

רעפס־קוכען 5,90 גול.

אונשליט (חלב) 47—48 גולד.

פעטראלעום —21.—21.25 גולד.

ווייעגער פריזע.

שפיריטוס —36.—36.25 גול. צו 10000 לישער פערצענט.

ריבאל 33.50 — 33.75 גולד. פער 100 קילא.

ווייצען, פערקייפט וואורדען 25000 מעטצ׳ פער, פרייזע: טהיס־ווייצען 74—76־קילא 12.60—13. גול. פער מעטצ׳צטר. —

קארן, אונגארישע 67—71־קילאגראמס 10.60—11.50 גולד׳ פער מעטצ׳־צטר.

גערסטע עסטערייכישע 60—64־קילא — 8. —9. גולדען.

קוקורוץ באנאטער 8.30—8.50 גולד.

האפער אונגארישער 6.35 — 6.45 גולדען פער מעטצ׳־צענטנער.

רעפס באנאטער 12.25—12.75 גולד. קאהל 12.75—13 גולדען.

קארן־מעהל, נו׳ 1 : 18.50—19.50 גולד., נו׳ 2 : 16.50—17.50 גולדען פער מעטצ׳־צטר.

ווייצען־מעהל נו׳ 0 : 22.50—23.25 גולד׳ נו׳ 1 : —21.—21.75 גולד., נו׳ 2 : —20—21.50 נו׳ 3 : 18.50—19.50 גולדען, אללעס פער מעטצ׳ צטר.

הילזענפריכטע: לינזען 22—30 גולדען ערבסען 19—15 גול. באהנען 10 — 12 גולד. הידען 7.60—8.25 גולד׳ (אללעס פער 100 קילא.) —

לאטטא־ציעהונג פאם 20־טען נאוועמבער 1880.

טעמעשוואר	61	86	74	24	29
ווינען	34	1	21	6	60
גראץ	65	10	74	81	69

פעראנטווארטליכער רעדאקטער: מאיר בר״י רייס.

פרוכט־ אונד מעהל־פרייז־טאבעללע.

פרוכטע		פער קילאגראם	קוילאלטעם פר. הקטאל.	פרוכטע		פער קילאגראם	קוילאלטעם פר. הקטאל.
ווייצען				קארן		10.40—10.15	72
נאדראונגאריש נייער	74	—.—.—.—	—	גערסטע מאלץ		—.—.—.—	62
„ „ „	75	11.70—11.80	—	גערסטע פוטטער		6.20— 6.40	62
„ „ „	76	11.90—12.—	—	האפער		6.30 - 6.10	40
„ „ „	77	12.05—12.10	—	קוקורוץ באנאטער		5.30— 5.40	75
„ „ „	78	12.15—12.20	—	אנדערע		5.10— 5.20	73
„ „ „	79	12.30—12.40	—	הירזע		6.25 — 6.—	—
„ „ „	80	12.45—12.55	—				
פעסטער באדען	—	—.—.—.—	—	ווייצען	פער אקאבער	—.—	
„ „ „	75	12.15—12.25	—		„	—.—	
„ „ „	76	12.35—12.45	—		„ פריוואט	12.30	
„ „ „	77	12.50—12.55	—		קוקורוץ	6.21	
„ „ „	78	12.60—12.65	—		גערסטע	—.—	
„ „ „	79	12.70—12.80	—		האפער	6.40	
„ „ „	80	12.85—12.90	—		„	—.—	
טהיס	—	—.—.—.—	—		רעפס	—.—	
„ „ „	75	12.40—12.50	—	באללען־מעהל			קר׳ אל׳
„ „ „	76	12.60—12.70	—		נומסער 0		22 50
„ „ „	77	12.75—12.80	—		„ 1		21 90
„ „ „	78	12.90—13.—	—		„ 2		21 30
„ „ „	79	13.05—13.10	—	דער באללען	„ 3		20 60
„ „ „	80	13.15—13.20	—	צו 100	„ 4		20 —
ווייסענבורגער	75	12.40—12.50	—	קילאגראמס	„ 5		19 —
„ „ „	76	12.60—12.70	—		„ 6		18 30
„ „ „	77	12.75—12.80	—	מיט זאק	„ 7		17 50
„ „ „	78	12.90—13.—	—		„ 8		16 —
„ „ „	79	13.05—13.10	—		„ 8½		14 20
„ „ „	80	13.15—13.20	—	שפיריטוס: אלטע מעטהאדע פערקייפט			36 25
				„ נייע קאיסאפעל			35 —

קורז־טאבעללע פאם 20. נאָוועמבער.

נעלד־קורז	קר׳	אל׳	לאזע.	קר׳	אל׳
וילנער־אסיגנ.	—	—	באאנזוליער לאזע צו 20 גולדען	—	23 50
דוקאטען	5	61	פרעסבער לאזע „ 100 „	—	126 50
עסטערייכישע אונגארישע 8 גולדען נאלדר			דרעסדא „ 50 „	—	67 —
שטוק (100 פראנקן)	9	38	וואלהשטיינלאזע „ 20 „	—	32 —
נאפאלעאנס	9	38	מיינינגער לאזע צו 20 „	—	43 —
דייטשע רייכסבאנקנאטען	58	05	אונגארישע פרעמיען־לאזע צו 100 גולד.	109	40
20 מארקשטיק	11	57	פרוסיש־סאל־לאזע	106	75
מאסיקערוגעל	1	18	וויינער לאזע	—	117 —
לאזע.			ווערטה־פאפיערע		
1854־ער 4 פרעצענטיגע שטאאטס־לאזע	122	50	אונגארישע נאלדרענטע	107	80
1860־ער „ באנעע	131	—	אונגארישע נייטרקולאסענגען	97	90
דרעסדא „ האלבע	133	—	טעמעשער־באנאטער	94	30
1864־ער לאזע צו 100 גולדען	173	75	דעמבענזינישע	93	50
דרעסדא „ 50 „	171	—	באלדיגשע	98	50
וואלא רענטענזינע	28	—	בוקאַרעער	95	50
פרידקנלאזע	14	—	אונגארישע אייזענבאהן־אולדענ.	122	75
קרעוץ־לאזע	179	—	ווייגעדרקנבאנאנענבאהנאנלאזע	95	—
קלאר־לאזע צו 40 גולדען	37	50	פאבריציע דער אונגארישען באנעל		
באוארישע דער אונגארישען באנעל־קרעדיט צו 5 אינגאלד	104	—	קרעדיט צו 5 אינגאלד פרעצענט	101	25
אינסברוקער לאזע	23	50	דער אונגארישען הייסאדרענקען־פאנד צו 5½ פרעצענט	98	—
אולדענבורגער לאזע „ 10 „	16	50	דער אונגארישען אללגעמיינען באנעל־קרעדיטאנשטאלט צו 5 אינגאלד		
וויאנער לאזע „ 20 „	20	—	פרעצענט	199	—
אנזער לאזע „ 40 „	37	—	דרעסדא צו 6 פרעצענט	105	—
אלאסער לאזע „ 40 „	36	75	דער פעסטער האפפערגיאלבאנק	101	25
מיטלבאדענער לאזע „ 10 „	18	—	דער אונגארישע	184	50
מאלטער לאזע „ 40 „	49	—	דער נאדר־אמעריקאנער	146	—
וואלדשטיינער לאזע „ 20 „	22	—			
סט.־גענואער לאזע „ 40 „	47	25			

Eigenthümer u. verantwortlich Redacteur: M. REIS.

Budapest, 1880. — Druck v. M. Burian, Waitznerboulevard.

בעפ׳נדעט. דאס אלזא איך אלל דיעיענגען פ״יס־שען דעפ׳טיר׳טען, וועלכע צו גונסטען דער ״ידען גשעפ־אבען, קיינע ״ידען זונד. אינערזיים איזט עס שאן, דאס נאך אים פ״יס׳שען לאנדטאגע זא פ׳עלע דעפ׳טיר׳טע זיטצען, וועלכע זיך דער גערעטצטען ״ידען זא ״יארס אנגעקמען; אנדערערזיים אבער איזט עס זעהר שטערצאפ׳ט, דאס דיא מ״יסטען דיישען דעפ׳טיר׳טען, וועלכע צור רעגיערונגס־פארטיא געהאר׳ען, זאלכע אונפ׳ערזאנלי׳כע ״ידענפ׳יינד זונד. דא לאבען ״יר אונס שאן אינזערן אינגאיישען דייסטאג: דער האט זיך קיין איינציגער דעפ׳טיר־טער צור אישטיצ־פארטיא, וועגנסטענס נ״כט אפ־פ׳ענטליך, בעקאנגט.

פערשיעדענע ניאיגריטען.

*(אייגע טרעפ׳פ׳ליכע ערקלע־רונגען דיא בערלינער ״ידענ־פ׳רעסער.) דער גייסט־ליכער פ׳ראפ׳עסאר איגר דייסטאנס־אבגיאדרעג־טער איזט, פ׳ערא׳פ׳ענטליכט פ׳אר פ׳ייגענגי טאגען אין דער בערלינער „נאציאנאל־צייטונג״ איגע זעהר שארפ׳ע ערקלערונג געגען דיא ״ידענ־פ׳יינדע. אין ״עלכער עס אינטער אנדערס הייסט: „דיא בריסט־ליכע קורכע האט שאן זעהר פ׳יעל פ׳ערגאסס׳ענגס ״ידענבלוט איך דעם געיס׳סען. אים נאמען דער בריסטליכען רעליגיאן האט מאן שאן טייזענדע פ׳אן ״ידען אינשולדיג הינגעמאר׳דעט. מאן מיס זיך גיר אן דען ״אהמונגן דער „קרייצ־צייטונג״ ערא׳ינגערן. יא דיא סאלדאטען ביז צו דען קינען הינזיך זאצזאגען אין שטראפען פ׳אן ״ידענ־בלוט הערומ׳ומאטעטען. דיא ״ידענ־פ׳יינדע מאכטען דיעזע צייט ״ידערע הערבי־״יגשען; ״אהדליך, דיעזע שענדען דורך איהרע שמפ׳פ׳ערייען געגען דיא ״ידען; נ״כט דיא ״ידען; זאנ־דערן איינגען גלייכען״; (דיעזע מאגן האט דאס רעכטע ״ארט געפ׳ונדען, איס דאס פ׳ערבר־ע־בערייטע מ״יטען דער ״ידענ־פ׳יינדע צו בעצייגען.)

*(״יידערדיליצינגא.) אין דען לעטצטען מאגען האבען מאן מיט דעם קראאט־שען ערד־בעבען אינד דער דייטשען ״ידענפ׳ערפ׳ס־ע־ריא צו טון. מאן האבען אינטער דיעזעם אלל־געמיינען לערם אן דיליצינגא בעצייגט פ׳ענגליר פ׳ע־געסען; אבער ״יא איין שלעכטעס קינד איך אינ־מ״יטען דער ערגסטעסטען פ׳אר פ׳ערלעגן אללעם מיט ״יינעם גשעדיא צו שטאדען ״יכט, זא ״יללי איך דיא אנגלעגענהייט דולדיצינגא״ם נ״כט צור ״יהרע ראבמען. זאנדערן לאבט ״יערער פ׳אן זיך פ׳ערגעהען. איגע דרפ׳עשע איס קאנפ׳אנטינאפ׳ע מעלדונג געמיר פ׳אלגענדעס: „דיגע מאיעסטעט דער פ׳ירסטאן האט דורך דיגען אדיוטאנטען דען הערר ״יילעגרען גע־

זאגדטען דייטשלאנדס פ׳ערטשטענדיגע. דאס דער־״יש־פ׳אשא. דער אבע־פ׳עלדהערר דער טירקישען ארמעע־אבטהיילונגען אין אלבאניען, דיא זאגענאנ־טע „מעזורא־בייקע״ אינטיים דולצינגא מיליטעריש בעזעטצט האט. ״עסהאלב דיא אבערגאבע דול־צינגא״ם אן מאגטענגיגא שאן אין דען גגסטען טאגען ערפ׳אלגען ״ירד״ — ״יא פ׳על אן דער זאבע ״יאהר איזט, ״יער זאללטע דעם מיט בעשטימ־מ־״יטע זאגען קאנגען; ״יא פ׳יעלמאל דעם עס: דול־צינגא זיא בעיס׳יטע מיט הייס אינד האארען אן מאנ־מענגיגא איס׳נעל׳ע׳ערט״; ״יא פ׳יעלמאל דעם עס איך: דולצינגא שטעהע אין פ׳לאמטען אינד זיא קיינע איס׳טיכט פ׳אר״האנדען, אין אינד איר אין דאס־צינגעל פ׳אן דער גאנצען שטארד גערעטטע ״ערדען קאנגטע; אלל דעם ערייען זיך אלס לינע; נ״ר ״יס מאן בז אין דען הייטען טאג נ״כט. אב דעם טירקישע אדער מאנטענגרינישע לינען ״יא־רען. ״יאס דיא אללעס איבער דולצינגא אין דיא ״ילדע הייס׳נערפ׳ען ״יארדע. נין האט אבער דער מילאן גגאגט; דאס דיא איבערגאבע דער שטאדט דולצינגא אן מאנטענגיגא בעפ׳אר״שטעהט; אב מאן ״יאהל דעם מילאן מעהר גלייבען שענקען זאלל. אלס זיגען מ״יסטערן, דענען מיס נאך אין ״יאה־דעם ״יאט אים דעם מיגדע גגקאמטען; זאללטע דולצינגא ״ירקלאר אן מאנטענגיגא שאן אין דען גגבסטען טאגען איבערגבען ״ערדען. דאגן ״יירד דיא ״יילטגעס׳טבע דאס גראסע ״יאגיגע פ׳ערצ־ה־גען קאנגען; „אין מילאן האט איגמאל אין דיא ״יאהרהייט גגגאגט; — דאך ״יר גלייבען דאס גאנצע נאך נ״כט, דיא טירקישען שטיגרליגען האבען אגס זעהר מיס׳טר״יאיש גגמאכט״

*(דערערס׳טע ״יר״ישע פ׳אס׳ט־מ״יס׳טערגגשטאר׳בע.) אים באג־מאך (באטשער קאמטאט) ״יירד בערבסטע: דיע־זגר טאגג שטארב דער דער ערסטע ״יירשע פ׳אס׳ט־מ״יס׳טער אגגגארגס. הערר פ׳ליפ׳פ׳ע״ער. אין פ׳ר״־הערגן צ״יטען האבען גיר פ׳ערדיגגס־פ׳אללע בע־אמטע. אייס׳גערגגטע אפ׳פ׳ציגיר אדער אירדע קינדער אינע פ׳אס׳מ״יס׳טער־שטעללע ערהאלטען קאנגען, אלס קאגגלגע בעלאהגגג פ׳יר בערייטס גגגלייסטעטע דערגסטע. — אלס אבער דער ״יירד דער פ׳ר״יטען אין דעגגג זיך פ׳יללבאר מאכטע, זא ״יארדע איך דאהין גגשטערבען, האס בראגע פ׳ר״־אט־ליטע פ׳אן גגטע באראטער אינע פ׳אס׳ט־מ״יס׳טער־שטעללע ערהאלטען קאנגען. פ׳אר 31 ״יארגען גגראגג עס הערגן פ׳יפ׳ע־הערר דיא פ׳אס׳ט־מ״יס׳טער־שטעללע צו ערהאלטען דיא ער ״יט ע־גגר צ״יט אגגגטערבראכען מיט דער גראסטען גגגייסגגהאפ׳טגקיט פ׳ע״יאלטעטע. גין אגגגדער בראגע מאגן זגלבסט אבגגר״יגגג

יא. אינטער דעם פאָלקע איז זאָגאַר דיא מינונג פערבריישעט: פריסט בײַסמאַרק זעלבסט זײַן אין געהיימעס מושליער דיעזער בריסטלי-זאָציאַלען יודענפינדליכען פעראײַנג אונד ווערדע זיך זאָגאַר אינעם מאַנטס אלס אפּפּעזיציאָנעלער מושליער דיעזער פעראײַנג בעקעגענען, זאָבאלד דיעזע נור שטערקער ווערדע. (עטוואס ווערעטש זיך דער ריכטער אן דיא גרסטלכען דעפּשרטען אונד זאָגטע:) הײַטען זיא זיך, מיינע הערען, דיא ליידענשאַפטען דעם פאָלקעס גגען דיא ריכטען צו ווערען; דיא מיסטען זאָציאַלדעמאָקראַטען אונד אינטערנאַציאָנאַלען פערמאַנען דער גרסטלכקייט אונד זיא ווערדען איהר ווכער נכט שאַדען!"

נון ערהאָב זיך דער הייפּט-פּרעדיגער דער הייליגען זאַך, נעמלך דער האַפּ-פּרעדיגער שטאָקער, אונד העלט אינע דאָנגערנדע רעדע גגען דיא יודען, ער זאָגטע: „נכט דען יודען שטאַמט, נכט דיא יודישע רעליגיאָן, נכט דיא שטאַאַטס-רעכטליכע שטעללונג דער יודען וויל אך אנגרייפען, זאָנדערן אידער שטעללונג אין דער מענשליכען גזעלשאַפט. נכט גגען דאס פּרינציפּ מאַנען דער יודען זונד ווי ערבשטערט, זאָנדערן גגען דיא שלעכטע ארט אונד וויזע, „אָמט דיא יודען איהר פערמאַנען ערווערבען! אס מיסטען זונד עס דיא פאָלקשטאַמס-יודען! וועלכע אינזעלע פערבשטעלונג גגען אללע יודען הערפאָרגעפען! זיא וואַרען עס, וועלכע דען קאַמפּף גגען דאס טהאָאַקסע בריסטענטהום בעגאָנען, אונד אונס אללע גגיאַלטאַם דעפאָרמירען וואַללטען, ווי וואַללען דאס שטאַאַטסבירגערטהום-עכט דער יודען נכט פערקירצען; ווי וואַללען זיא אייך אין מאַכט אבריגקייטליכען אמטע בעלאַסטען, אבער ווי וואַללען אירגענד קיינע אינפלוס-ריכטע שטעללונג גגיעהרען, וואַהרלך זיא אונס בעהערשען קאָנטען. מיינע הערען! דאכט אידך דען נאך דיא מעלליכע פּרדען נאָטשטאַנד דער פעלען דיעשען, וועלכע אונטער דעם פערדרעכליכען אינפלוס דעם יודענשען דיעשלאַנד מיט זיך עטוואס שעמען. דאס נאך דיעשיגאַ צו לייגען אבגען, דיא דיעשיגאַ אבער דיא יודען-אנגעלעגענהייט אין אינע דעראַרטיגע ווייזע פערהאַנדעלט ווירד. דאס איזט אללאַ דיא בילדונג, דעסען דיעשלאַנד זיך זאָ רוהמט! ווי בריסטלי-כען לוטעראַלען דעפּשרטען בעשאַאַטען דיא בעלייגונג אונזערער יודישען מיטבירגער אלס אינזע-רע אינגע פערזאָנליכע בעלייגונג. עס שטעהט מיר פרעי, דער אינטער פאָרט פאָן יודישען וואַכטער אונד פרעדיגער דער פאָלקשטאַמס אין אינע דעראַרטיגע ווייזע פערהאַנדעלט ווירד. דאס איזט אללאַ דיא בילדונג, דעסען דיעשלאַנד זיך זאָ רוהמט! ווי בריסטלי-כען לוטעראַלען דעפּשרטען בעשאַאַטען דיא בע-ל